

Cultura i Mitjans | Actualitzat el 28/01/2020 a les 20:30

Federico Fellini, el centenari d'un geni que va revolucionar el cinema

El director italià va retratar al detall un univers de postguerra carregat d'exageracions, noves tendències i filosofia nostàlgica

El centenari de Federico Fellini, un dels genis més imponents de la història del cinema | Europa Press

"Hem de viure fora de les passions, dels sentiments. En l'harmonia de l'obra d'art aconseguida. En aquest ordre encantat. Hauríem estimar-nos tant com per viure fora del temps". Sota aquestes frases plenes de sentiment es lamentava Marcello Rubini, el personatge interpretat per Marcello Mastroianni a *La Dolce Vita*. L'obra va ser escrita i dirigida per un dels genis més destacats del cinema mundial, segurament el més influent del cinema italià. Federico Fellini hauria celebrat 100 anys el passat 20 de gener, en una situació radicalment diferent de la indústria fílmica i completament deformada a la seva Itàlia que tants retrats en va fer.

El geni de Rimini (nascut en aquesta ciutat el 1920) va créixer en una família de classe mitjana, a la zona de l'Emília-Romanya que moltes dècades després acabaria retratant a partir de la seva càmera. Iniciat en l'escriptura, va escapar-se de casa per unir-se a un circ, per després tornar i començar un periple de dibuixant. El seu talent per a les caricatures el va dur a treballar en revistes, publicacions i diaris. Fins i tot va participar com a guionista de la sèrie *Flash Gordon* amb dinou anys, quan la dictadura de Mussolini impedia els productes nord-americans. Fellini va decidir marxar a Roma per exercir el periodisme, tot i que va camuflar-ho amb "anar a estudiar Dret". El seu idil·li amb el reporterisme va durar pocs mesos, però suficients per ser un altre dels

ingredients que marcarien les seves obres cinematogràfiques. Tot va canviar el 1945.

Un revolucionari del cinema

Supervivent de la dictadura feixista i de la Segona Guerra Mundial, Fellini havia obert una botiga de caricatures el 1944 per subsistir. Un any després, la seva vida faria un gir en conèixer un dels autors més destacats del cinema italià: Roberto Rossellini. El director li va donar una oportunitat per a escriure el guió d'una de les pel·lícules més importants d'un país en postguerra: *Roma, ciutat oberta*. A partir d'aquesta obra, Fellini comença a impregnar-se d'autors com Alberto Lattuada, Pietro Germi i Michelangelo Antonioni, a qui els escriu obres durant anys. No és fins al 1951 que dirigeix la seva primera pel·lícula i comença a llaurar-se una de les carreres més brillants del setè art.

*Federico Fellini, Giulietta Masina i Dino De Laurentiis després de guanyar premis Oscar per «La Strada»
Foto: Wikicommons*

Sentimental i emotiu, carregat d'onirisme i crític brutal a una societat en decadència. La felicitat, l'amor perdut, el desig, la nostàlgia, l'humor negre, la soledat, tot allò extravagant, diferent i atrevit. Fellini és tan complex en el seu cinema, en la seva obra i en la seva presentació que el diccionari italià ja reconeix l'adjectiu *fellinià*. El seu univers és únic, inabastable i ple de matisos. Les seves obres, icòniques i coetànies d'una època de cinema que va marcar desenes d'autors que avui dia fascinen encara el món: Pier Paolo Pasolini, François Truffaut, Bernardo Bertolucci, Carlos Saura, Michelangelo Antonioni, Ingmar Bergman, Andrei Tarkovski o Jean Pierre Melville. En la seva etapa de maduresa es convertiria en un autor molt més conservador, però el seu estil únic ha marcat una època que s'escriu amb lletres d'or.

Una carrera de neorrealisme, simbolisme i cinema oníric

52 obres guionitzades i 24 pel·lícules dirigides. El repertori cinematogràfic de Fellini no és el més extens dels autors europeus del segle XX però sí un dels més rellevants, icònics i que han creat més escola a través de les dècades. *La Strada* (1954) és l'obra determinant d'una de les etapes del cineasta, la neorrealista. Giulietta Masina, protagonista de la pel·lícula, va rebre fama internacional gràcies a Fellini, amb qui s'havia casat onze anys abans, i ja havia participat en dos films seus anteriors. A *Le notti di Cabiria* (1957) va tornar a recuperar Masina com a actriu principal, establint l'epopeia de la Cabiria, un dels personatges més fellinians de la seva carrera.

Marcello Mastroianni i Anita Ekberg a «La Dolce Vita» Foto: Wikicommons

El simbolisme i l'onirisme va caracteritzar la seva etapa més destacada en el setè art, amb dues de les obres més importants de la seva carrera, que també van ser una gesta cinematogràfica per a la humanitat. *La Dolce Vita* és un dels màxims exponents, amb Mastroianni (era el seu actor de capçalera) i Anita Ekberg, l'actriu sueca que va explotar gràcies a aquest paper. Capítols d'una Itàlia nostàlgica, perduda simbòlicament i plena de dolor, sentiments i somnis que van caure en l'oblit. El periodisme i el paper d'un paparazzi. La sexualitat o la gestió de la fama, el poder i el valor de la moralitat. Una obra carregada de sentiment va donar pas a la que seria la més important de Fellini: *8½*.

"Una de les millors pel·lícules fetes en la història". Aquesta frase la signen desenes de crítics, experts i estudiosos del setè art sobre l'obra de Fellini que el va fer regnar a l'Olimp de la indústria europea. Una banda sonora composta per Nino Rota (sí, el responsable del vals de *The Godfather*) i un guió que ballava entre les crisis artístiques, l'existencialisme de la humanitat i el fugaç sentit de la vida. Mastroianni i Sandra Milo, entre d'altres, van signar un repartiment de luxe.

Amarcord (1973) és el retrat de la Rimini de Fellini des dels inicis feixistes de Mussolini fins a la instauració del règim que acabaria arrossegant Itàlia a la Segona Guerra Mundial de la mà d'Adolf Hitler. El director introdueix tot un conjunt de personatges esperpèntics, irònics, estridents i

caricaturitzats per explicar com era la vida durant la dècada dels anys 30 al seu poble, que anomena de manera fictícia Borgo. La capacitat de Fellini de retratar la política i la societat en les seves obres contrasta amb la seva eterna opinió de no posicionar-se ideològicament.

Visionari i mestre de directors

Fellini ha influenciat molts dels directors coetanis que van compartir cartellera amb ell, a molts altres que van crear obres cinematogràfiques després d'ell i a centenars d'italians que van decidir ser cineastes. Els seus personatges, escenaris, guions i reflexions van colpejar milions de persones, endinsats encara avui dia en un univers on s'emmirallen el Renaixement del segle XX i la desgràcia de la posguerra italiana. El retrat d'una Itàlia que barreja la tradició i la religió amb l'alegria, la innovació i la despreocupació. La passió de l'amor amb el dolor penitent d'una vida plena de penúries.

El director de Rimini, el geni del cinema italià, va rebre fins a quatre premis Oscar a Millor pel·lícula de parla no anglesa i va ser condecorat amb l'Honorífic el 1993, mesos després de la seva mort a Roma. Desenes de guardons als festivals de Cannes, Venècia i Berlin, a més del reconeixement de crítics i estudiosos. Al final de la seva carrera es va acabar allunyant d'ells, en una dèria claustrofòbica. La seva família, sempre pendent del geni, recordava que mai havia estat per casa prou com per conèixer-lo com a persona. Tenien constància del mite, del gegant del cinema, del director iconoclasta.

Federico Fellini, un mestre per a directors com Paolo Sorrentino Foto: Wikicommons

El seu llegat és immens i el seu màxim deixeble, Paolo Sorrentino, s'emmiralla en els grans directors italians, començant per Fellini i acabant per Passolini, Antonioni, Rosellini, Visconti o De Sica, per seguir creant unes obres que recorden un corrent fellinià amb un nou toc modern. El mestre de Rimini compleix 100 anys i es manté vigent, fresc, iconoclasta. No passa de moda i segueix enlluernant els ulls de milions de nous espectadors. Com seria la Itàlia actual sota la mirada de Fellini? Com veuria la Lliga, Salvini i la caiguda de Berlusconi? "Hauriem d'estimar-nos tant com per viure fora del temps".